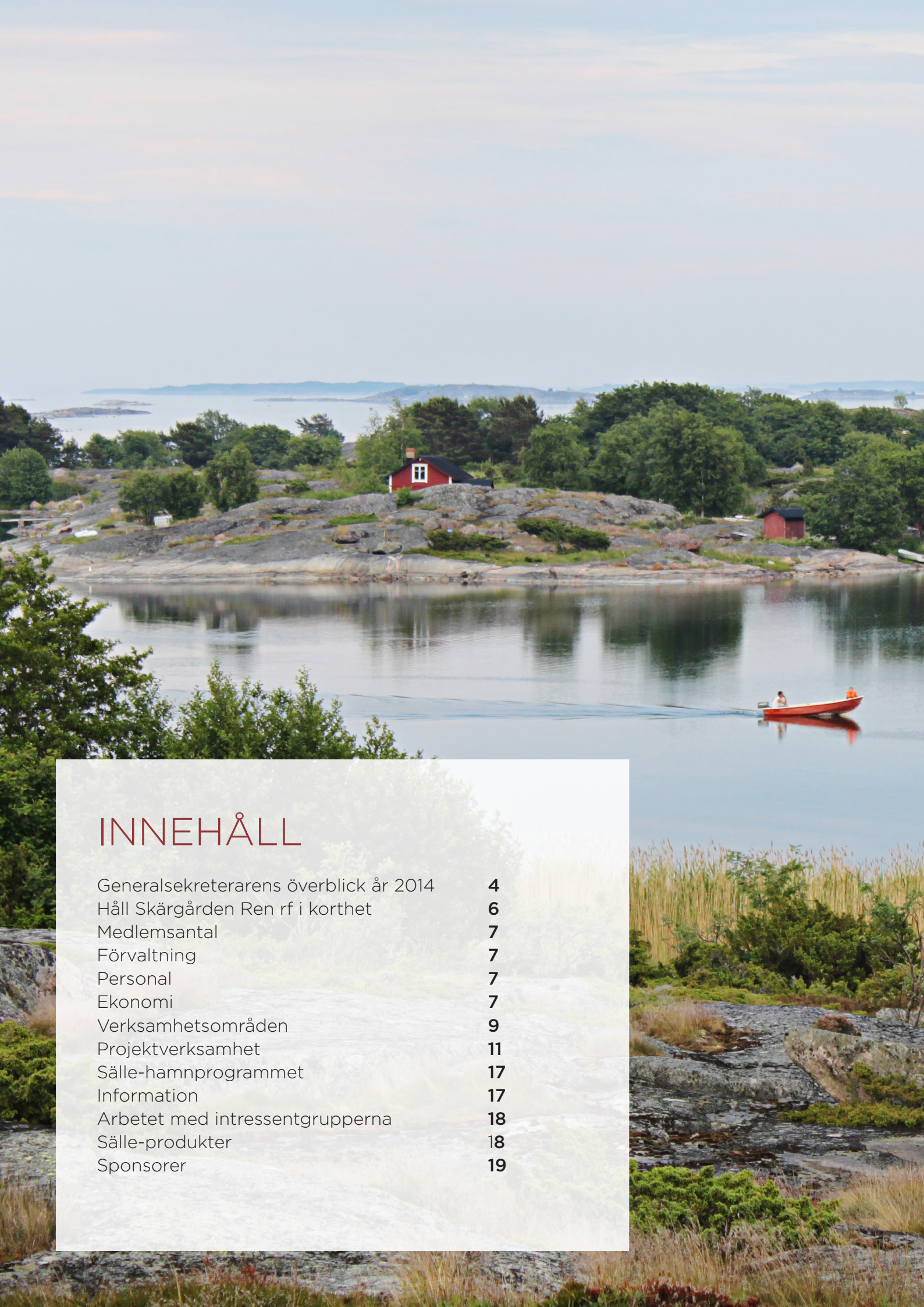

ÅRSBERÄTTELSE
2014

HÅLL SKÄRGÅRDEN REN rf

INNEHÅLL

Generalsekreterarens överblick år 2014	4
Håll Skärgården Ren rf i korthet	6
Medlemsantal	7
Förvaltning	7
Personal	7
Ekonomi	7
Verksamhetsområden	9
Projektverksamhet	11
Sälle-hamnprogrammet	17
Information	17
Arbetet med intressentgrupperna	18
Sälle-produkter	18
Sponsorer	19

GENERALSEKRETERARENS ÖVERBLICK ÅR 2014

Ar 2014 kommer att bli ihågkommet som ett år som var speciellt på många sätt. Båtfolket kommer att minnas den hemska algbloomningen som slog alla rekord i synnerhet i västra Finska viken och södra Skärgårdshavet. Problemen med vattenkvaliteten var en negativ effekt av den ovanligt långa värmeböljan och förekom också på många håll i insjövattnen.

Också för oss som förening var år 2014 en vändpunkt. Den varma sommaren innebar en så enorm arbetsbörda att vi fick lov att konstatera att vi inte klarar oss länge till med de arbetsredskap – dvs. de fartyg – vi har. Vi blev tvungna att omedelbart ta itu med att förnya vår flotta.

Det är en väldig utmaning för vår förening, vars årliga omsättning rör sig kring 1,3 miljoner euro. Det rådande ekonomiska läget underlättar inte heller projektet. Trots detta måste vi ta itu med det: utan servicefartyg finns det inga Sälletjänster. Under 2015 kommer den röda tråden i vårt arbete vara att planera förnyandet av flottan, samla

in medel för ändamålet och åtminstone delvis att även börja sätta planerna i verket.

Lyckligtvis är föreningens ekonomiska situation stabil. Vi har i någon mån lyckats spara undan lite pengar uttryckligen för förnyandet av fartygen. Vi litar också på att våra medlemmar och intressentgrupper vill stödja oss i vårt arbete. Vår kompetenta och engagerade personal kommer att göra sitt bästa för att detta stora projekt inte ska störa vår basverksamhet.

År 2014 rymde också många glädjeämnen, här några höjdpunkter: Strandstädningsskampanjen Snygg Beach, som genomfördes med hjälp av Ålandsbankens finansiering, var en succé och får en fortsättning år 2015. Med Viking Line inleddes ett gott samarbete som förhoppningsvis också får fartygspassagerarna att börja engagera sig i havsskyddet. Tillsammans med Segelfartygsstiftelsen i Finland genomfördes en miljötävling i anslutning till Gangut-regattan. Vi tar nu sikte på Tall Ships Races 2017 och förhoppningsvis ska vi kunna etablera miljötävlingen som en permanent funktion.

HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF

i korthet

Håll Skärgården Ren rf, som grundades år 1969, är en riksomfattande miljöorganisation för båtfarare och andra som rör sig på sjön. Föreningen verkar i såväl skärgårds- och kustområdena som i Insjöfinland. Föreningens uppgift och syfte är att arbeta för att hålla Finlands havsområden, insjöar, stränder och skärgård rena, trivsamma och trygga samt att främja möjligheterna till båtliv och friluftsliv.

HSR rf är en pålitlig, medlemsdriven expertorganisation för båtlivets miljöfrågor. Föreningen deltar mångsidigt i arbetet för att skydda vattnen tillsammans med andra organisationer som utför motsvarande arbete. HSR rf samarbetar också internationellt med olika organisationer och var bland annat en av de stiftande medlemmarna av nätverket Keep Baltic Tidy. Olika nationella och internationella projekt utgör en viktig del av HSR rf:s verksam-

het. Genom dessa tar man fram miljökunskap och nya lösningar, dels för båtfolk och dels för dem som bor vid stränderna och rör sig på våra vattendrag.

Håll Skärgården Ren rf:s avfallshanteringstjänster för båtfarare omfattar cirka 200 SopSälle-stationer. Vid sopstationerna insamlas blandavfall och oftast även sorterat pappers-, glas- och småmetallsavfall. I anslutning till sopstationerna finns i allmänhet också en eller flera torrtoaletter som sköts av föreningen. Dessutom har föreningen 30 flytande anläggningar för sugtömning av båtarnas toalettavfall i de olika vattenområdena. Målgruppen för HSR rf:s miljöfostran är alla som rör sig på sjön: båtfarare, paddlare, sommargäster, kustbor, friluftsmänniskor och hamninnehavare. Målet är att ge råd om hur man rör sig på sjön med hänsyn till och respekt för miljön. HSR rf:s samtliga verksamhetsområden följer ett gemensamt och jämlikt verksamhetskoncept.

MEDLEMSANTAL

I slutet av 2014 hade föreningen 12 512 medlemmar. I slutet av året innan hade föreningen 12 525 medlemmar, vilket innebär att antalet medlemmar minskade med 13 personer. Medlemsavgiften år 2014 var 30 euro. Som tecken på sitt medlemskap får medlemmarna varje år ett Sälle-märke som fästs på båten. Företag, sammanslutningar och båt-sällskap kan bli stödmedlemmar för en årsavgift på 400 euro. År 2014 hade föreningen 62 stödmedlemmar.

FÖRVALTNING

Håll Skärgården Ren rf:s huvudkontor finns i Åbo på adressen Puolalagatan 1, 20100 Åbo. Kansliet för Insjöfinlands verksamhetsområde i Nyslott fanns fram till slutet av året på adressen Satamakatu 11. I slutet av december flyttade kansliet i Nyslott till adressen Schaumanintie 5.

Den högsta beslutanderätten i föreningen utövas av årsmötet. Föreningens stadgeenliga årsmöte hålls före utgången av maj varje år. År 2014 hölls årsmötet den 7 maj i S:t Michel. Föreningens angelägenheter sköts av styrelsen, vars verksamhet regleras av föreningens stadgar och föreningslagen. Styrelsens medlemmar väljs för fyra år i taget.

Medlemmar av föreningens styrelse efter årsmötet 2014 var: ordförande **Bengt Westerholm**, vice ordförandena **Veli-Pekka Manninen** och **Bo Lindholm** samt medlemmarna **Olli Naukkarinen**, **Christjan Brander** och, som ny medlem, **Katja Rytkönen**. **Susanna Lindeman** stod i tur att avgå och fortsatte inte i styrelsen. Under 2014 hölls sex styrelsemöten, varav ett per e-post.

PERSONAL ÅR 2014

Åbo, Södra Finland (huvudkontoret)

Aija Kaski, generalsekreterare
Katriina Murto, organisationssekreterare
Hanna Haaksi, projektledare
Merelle Ahlman, kanslisekreterare
Nora Forsman, informatör
Kari Lahtinen, befäl/matros på servicebåten M/S Roope
Okko Salo, befälspraktikant/matros på servicebåten M/S Roope

På deltid eller i tidsbundet arbetsförhållande i Åbo arbetade även projektkoordinatorerna **Heini Kaasalainen** och **Jenny Gustafsson** samt praktikanten **Lydia Siikasmaa**. Inhoppare för servicebåtens befälhavare och matros var **Janne Gävert**.

Nyslott, Insjöfinlands verksamhetsområde

Eeva Taimisto, distriktschef
Veli-Matti Hartikainen, distriktssekreterare (deltid)

Jukka Innanen, befäl/matros på servicefartyget M/S Roope-Saimaa
Jaakko Kulmala, befäl/matros på servicefartyget M/S Roope-Saimaa
Risto Ylönen, matros på servicefartyget M/S Roope-Saimaa
Jouni Liukkonen, befäl/matros på servicefartyget M/S Roopetar
Juha Saari, matros på servicefartyget M/S Roopetar

Bottniska Viken

Göran Ahlstrand, befäl på servicefartyget M/S Roope-Botnia, distriktsansvarig
Mikael Thodén, matros på servicefartyget M/S Roope-Botnia
Johan Asplund, projektansvarig (INVA-holmprojektet)

Birkaland och Östra Finska viken

Distriktsansvarig i Birkaland är **Yrjö Silvennoinen**. Servicemän i Östra Finska viken är **Joonas** och **Jouni Kelkka**. År 2014 hade föreningen nio året runt-anställda. Under sommaren hade föreningen utöver de ordinarie anställda 41 säsongsanställda på servicefartygen, inom avfallshanteringen och på kontoren.

För besättningen på fartygen anordnades ett årligt arbetsmöte 14.4 i Helsingfors. Den gemensamma hösträffen för hela personalen hölls på Norrkullalandet i Sibbo skärgård 13-14.11. I träffen deltog även föreningens styrelsemedlemmar.

EKONOMI

I föreningens ekonomi skedde inga stora förändringar under räkenskapsperioden 2014. Den största inkomstposten var det verksamhetsbidrag på 492 000 euro som miljöministeriet beviljade. Medlemsavgifterna uppgick till 391 202,28 euro.

Den tredje största inkomstkällan bestod av stöd och övriga donationer från samarbetspartnerna till ett värde av sammanlagt 198 667,89 euro. Föreningens huvudsponsorer var Viking Line, Aspö, Beweship, Helvar, LokalTapiola och Wärtsilä. Det största enskilda understödet var en miljöbonus på 60 000 euro från Ålandsbanken, som användes för anordnande av kampanjen Snygg Beach. Den största utgiftsposten var avfallshanteringen inklusive båt- och besättningskostnader som utgjorde 55 % av de totala kostnaderna. Förvaltningens andel av kostnaderna var cirka 26 % och informationens cirka 19 %.

Räkenskapsperiodens överskott var 106 540,02 euro. Styrelsen kommer att föreslå för årsmötet att 100 000 euro av räkenskapsperiodens överskott överförs till fonden för eget kapital, som årligen utökats för att finansiera anskaffningen av ett nytt servicefartyg.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

HSR rf:s verksamhetsområden är Skärgårdshavet, Bottniska viken, Östra Finska viken, Päijänne, Saimen och Birkaland.

Skärgårdshavets verksamhetsområde

Skärgårdshavets servicefartyg heter M/S Roope och har sin hemmahamn Hirvensalo i Åbo. I början av vintern rekryterades en ny matros/befälspraktikant till M/S Roope. HSR rf har 26 stationer i Skärgårdshavet. Av dessa är en del gemensamma med Åbonejdens Avfallsservice Ab och några med Rouskis Oy. Nya torrtoaletter blev klara på Aspö, Helsingholmen och Stenskär. Dessa byggdes som en del av näringsflödesprojektet RANE, som avslutades i slutet av 2013.

Säsongen 2014 var en utmaning i fråga om avfallshanteringsarbetet. Servicefartyget Roope var hela säsongen drabbad av maskinproblem och andra fel. Samtidigt var skräpmängderna under värmeböljan så enorma att Roope måste tömma sin last dagligen, då det i normala fall räcker med 2-3 tömningar per vecka även under högsäsong. Det var inte möjligt att utföra underhåll på fartyget förrän sent på hösten när båtsäsongen lugnat sig. I Skärgårdshavet avslutades underhållssäsongen i slutet av november.

Avfallsmängder från Skärgårdshavets verksamhetsområde 2014: Hushållsavfall 1155,7 m³, småmetall 36,94 m³, glas 19,78 m³, papper 17,48 m³

Separatinsamlingar

Åbonejdens Avfallsservice Ab (TSJ) anordnade tillsammans med HSR rf och Kuusakoski Oy en separatinsamling i Pargas och Nådendals skärgård vecka 31. Under insamlingen fick hushållen avgiftsfritt lämna in farligt avfall, elapparater och metallskrot samt även - vilket var nytt för året - skrotbåtar. Bygg- och städavfall mottogs färdigt packat i TSJ:s storsäckar. Säckarna kunde köpas för 89 euro före insamlingen.

På hösten, den 4-5.9, samlade HSR rf tillsammans med Åbonejdens Avfallsservice och Terhi-båtar in gamla roddbåtar från området Houtskär-Stenskär-Kasnäs-Rimito. Sammanlagt fick man in 17 båtar. Servicen var gratis för köpare av en ny Terhi-roddbåt, för andra som ville bli av med sin gamla båt kostade det 89 euro.

Trunsö

HSR rf har haft verksamhet på Trunsö sedan 1998. På ön har föreningen bland annat en medlemsbastu, en täckt

grillplats, en torrtoalett, en sopstation och två stugor som hyrs ut. År 2014 fick Trunsö även en ny diskplats som filtrerar diskvattnet. På ön fanns en övärd som betjänade båtfararna och såg till miljön från midsommar till augusti.

Insjöfinlands verksamhetsområde: Saimen (Vuoksens insjösystem) och Päijänne

I Insjöfinland har HSR rf ett nära samarbete med bland annat kommunerna, föreningarna för Saimens och Päijännes rekreationsområden och med stiftelsen för Södra Karelens rekreationsområden. Inom verksamhetsområdet sköter HSR rf huvudsakligen utfärdshamnar som ägs av kommuner eller av föreningar och stiftelser inom rekreationsområdessektorn.

HSR rf underhåller sammanlagt 140 utfärdshamnar. Till arbetet hör ansvar för sopstationer, torrtoaletter, bastur samt allmän övervakning och i en del av hamnarna även vedförsörjning. En del av underhållet sköttes av HSR rf:s egen personal, men föreningen hade dessutom ingått serviceavtal med nio personer eller samarbetsföreningar som skötte underhållet av utfärdshamnarna mellan Nyslott och Kuopio år 2014.

Insjöfinlands servicebåtar heter M/S Roope-Saimaa och M/S Roopetar. Roope-Saimaas hemmahamn är i Nyslott och Roopetars i Korpilahti. Hösten 2013 gjordes en konditionsgranskning av Roope-Saimaa och utgående från denna utfördes omfattande reparationer under vinterdockningen 2013-2014.

Säsongen på sjöarna

Roope-Saimaa sjösattes i slutet av april och Roopetar i början av maj. Inga nya utfärdshamnar byggdes år 2014, men servicebåtarnas besättning reparerade och kompletterade existerande strukturer vid Päijänne och Saimen. På hösten undanröjde Roope-Saimaa tillsammans med miljöförvaltningen i Nyslott fyra insamlingsstationer för sopor i området.

Förutom att sköta underhållsarbete besökte båda båtarna även olika sommarevenemang. Roope-Saimaa var övervaknings- och säkerhetsbåt under roddevenemanget Sulkavan Suursoudut och Roopetar skötte motsvarande uppgifter under seglingstävlingen Päijänne Purjehdus. Det fanns också möjlighet att bekanta sig med Roopetar under ångbåtsträffen i Päijänne och i samband med hamnjippot vid Sahanranta i Kuhmois. På hösten fick elever som deltog i en vatten-, natur- och friluftskurs vid Savonlinnan Normaalikoulu i Nyslott besöka Piispanhuvila utfärdshamn med Roope-Saimaa. Föreningen deltog även

i Kallavesj'-utställningen i Kuopio och i 100-årsjubileet för Varistaival kanal. HSR rf:s talkogäng och Roope-Saimaa deltog i naturidrottsevenemanget i Punkaharju och städade stränder i anslutning till Snygg Beach. Roope-Saimaa anordnade ett vedtälk i Kalasaari utfärdshamn i Jyväskylä. I Nyslott anordnade HSR rf ett underhålls- och istandsättningstälk i utfärdshamnen som är uppkallad efter Jori Hokkanen.

Insjöfinlands distriktskontor ansvarar också för uthyrningen av de stugor på Rokansaari som ägs av Saimens Rekreatiomsområdesförening. Stugorna och deras omgivning städas traditionellt vid ett gemensamt tälk under våren. I vårens tälk deltog även privatpersoner, som energiskt har utfört många slags tälkjobb åt föreningen under flera år.

För båda fartygen avslutades underhållsperioden 21.10, då de togs upp för vintern.

Vid utfärdshamnarnas sopstationer insamlades under säsongen 314,8 m³ hushållsavfall, 12 m³ småmetall och 1,9 m³ glas.

Bottniska vikens verksamhetsområde

I Bottniska viken sköter HSR rf 30 sopstationer. Servicefartyget M/S Roope-Botnias verksamhetsområde sträcker sig från Karleby till söder om Vasa skärgård. M/S Roope-Botnias hemmahamn finns i Larsmo. M/S Roope-Botnia genomgick en konditionsgranskning på våren innan hon sjösattes. Avfallshanteringen i Vasa skärgård sköts förutom med hjälp av M/S Roope Botnia även med båten Matador. Roope-Botnia sjösattes 20.5 och Matador 12.5.

Den hårda vintern förstörde bryggorna både på Kopparfuruskär och Lars Björkasskär. De nya betongpontonbryggorna var på plats till midsommar. Wärtsilä och Vasa stad bistod vid anskaffningen.

I området finns två stora avfallshanteringsbolag: Ekorosk och Stormossen. Med bägge har HSR rf ett tätt samarbete för att hålla skärgården ren från både båtfolkets och sommargästernas avfall. Besättningen skötte tömningen av sopstationerna, sugtömningsanläggningarna och torrtoaletterna och förde också ved till en del av stationerna. Dessutom utförde besättningen reparations- och byggarbeten på stationerna.

I verksamhetsområdet anordnades i samarbete med Stormossen den årligt återkommande separatsamlingen av skrot i Vasa skärgård i början av augusti. Medan insamlingen pågick bortforslades 64 ton skrot och diverse föremål, såsom ett tjugotal tv:n, 2 båtar, 2 m³ målarfärg, cirka 30 kylanläggningar, en luftvärmepump, bränsle och batterier.

Inom Bottniska vikens verksamhetsområde ansökte man om – och beviljades – finansiering ur Leader-programmet år 2013 för konstruktionerna på Lars Björkasskär och Kopparfuruskär. Byggnadsarbetena slutfördes under 2014.

På Lars Björkasskär byggdes stigar för rörelsehindrade samt ett vindskydd och en grillplats. I Bottniska viken avslutades underhållssäsongen i oktober.

Under säsongen transporterades följande avfall från Sälle-stationerna till fastlandet: 183 m³ hushållsavfall, 6,3 m³ småmetall och 2,35 m³ glas.

Birkalands verksamhetsområde

I Birkaland följs principen om ett skräpfrött friluftsliv, vilket innebär att båtfolket på egen hand ska ta med sina sopor till båtsällskapens och kommunernas sopstationer med fast vägförbindelse. I verksamhetsområdet upprätthåller föreningen torrtoaletter på holmarna och två sugtömningsanläggningar. Föreningens fasta sugtömningsanläggning är placerad i Pohjaslahti hamn och den flytande sugtömningsanläggningen, som tidigare betjänat Murola kanal, flyttades i början av sommaren till Telakanranta i Jäminkipohja.

I verksamhetsområdet arbetar en distriktsansvarig på deltid med egen båt. Föreningen erbjuder en mångfald av småskalig service- och underhållsverksamhet för båtfarare i området. I Birkaland deltar HSR rf aktivt i de lokala båtsällskapens skrotinsamlingar, årliga kommodormöten och andra evenemang. I maj transporterade föreningen 100 kg metallskrot från segelsällskapet Näsijärven Purjehdusseura. Näsijärven Purjehdusseura anordnade i maj en båtdag, där HSR rf presenterade sin verksamhet. Ett metallinsamlingsflak utplacerades också vid Telakanranta i Ruovesi i juli och dit fick man föra metallskrot ända fram till september.

I maj medverkade HSR rf på naturdagen i Nuttura, där föreningen höll föreläsningar för elever från Siivikkala skola. I juni anordnade HSR rf program med temat miljö under segelsällskapet Tampereen Pursiseuras juniorläger. I området hölls också många städtälk i föreningens regi. 19.7 anordnades ett omfattande städtälk på ett två hektar stort område i Ruovesi som avgränsar till Näsijärvi. Jippot lyftes fram på en synlig plats i tidningen Ruoveden Sanomat. Andra tälkobjekt var bl.a. Jäminkisaari, Kirvesaari, Palosaari och Ykspetäjä.

Östra Finska vikens verksamhetsområde

HSR rf sköter på avtalsbasis fyra utfärdshamnar i Östra Finska viken, vilka Kymmenedalens rekreatiomsområdesförening har förvaltat sedan år 2013: Majasaari, Ulko-Nuokko, Sisä-Nuokko och Lehmäsaari. Föreningen sköter också septiktanken och toaletten vid Santio gränsövergångsställe. Servicen i området omfattar sopstationer, torrtoaletter, diskplatser, grillplatser med tak, lägereldsplatser och två flytande anläggningar för sugtömning av båttoaletter, den ena vid Nuokot och den andra vid Lehmä.

Kymen Navigaattorit arrangerade 15.1 ett diskussionstillfälle om båtlivet i området på Kotka bibliotek. Nästan 200 båtfarare och påverkare inom båtlivet deltog, så även HSR

rf. I maj deltog föreningen i städtalkot på Ulko-Tammio. Dessutom städas Lehmäsaaris stränder tre gånger om året som en del av föreningens undersökning av nedskräpningen. Under sommaren har föreningen en deltidsanställd i verksamhetsområdet som sköter underhållet av utfärdshamnarna med föreningens Buster XXL-båt.

Under säsongen 2014 transporterades 54,4 m³ hushållsavfall från utfärdshamnarna.

PROJEKTVERKSAMHET

Olika projekt med separat finansiering är en viktig del av HSR rf:s verksamhet. Tack vare dessa projekt har föreningen kunnat utveckla, undersöka och lansera nya metoder och tillvägagångssätt för att minska båtlevets miljöpåverkan. Genom projekten har föreningen breddat sitt internationella och nationella samarbete med flera nya och gamla intressentgrupper.

MARLIN - Baltic Marine Litter

Under åren 2011–2013 deltog Håll Skärgården Ren rf i projektet MARLIN som undersökte nedskräpningen av Östersjöns stränder. Syftet med MARLIN var att testa och utveckla en uppföljningsmetod för nedskräpning, att lokalisera skräpets ursprung, beskaffenhet och mängd samt att öka medvetenheten om nedskräpningsproblemet i Östersjön. Projektet finansierades huvudsakligen via EU-programmet Interreg IVA Central Baltic.

MARLIN var ett unikt projekt eftersom nedskräpningen av stränderna för första gången undersöktes i Finland, Sverige, Estland och Lettland med hjälp av en enhetlig metod som UNEP utvecklat, vilket gjorde resultaten jämförbara sinsemellan. Varje land valde ut minst tre olika slags stränder för undersökningen. Nedskräpningen på dessa stränder följdes upp tre gånger om året under olika årstider. Skräpet på stränderna räknades och klassificerades noggrant.

I Finland undersöktes nio stränder: Utö, Björkö och Mustfinn i Pargas, Runsala folkpark i Åbo, Hovirinta i S:t Karins, Rönnskär i Helsingfors, Lehmäsaaris två stränder i Kotka samt som ny projektstrand år 2013 Sköthamnen på Jusarö i Raseborg.

Resultat

MARLIN-resultaten för Finlands del publicerades 7.2 på en presskonferens som hölls på Vene 14 Båt-mässan. Enligt slutrapporten visade sig Finlands stränder sett till den totala skräpmängden vara mer nedskräpade än de undersökta stränderna i de andra länderna.

De mest nedskräpade stränderna var de urbana stränderna i närheten av stora städer. Dessutom var hela 75 procent av det skräp som hittades på de finska stränderna plast, medan den genomsnittliga procentandelen plast för hela projektet var 62.

Fortsättning på projektet

Efter att EU-finansieringen tagit slut beslutade Håll Skärgården Ren rf fortsätta undersökningen på egen bekostnad, eftersom det förelåg ett klart behov av fortsatta undersökningar. Således undersöktes nedskräpningen på de nio stränder som ingått i projektet tre gånger även under år 2014.

Utredning om båttvättplatsernas miljööverdelar

De antifoulingfärger som används för att måla båtbotten innehåller påväxthämmande ämnen som är skadliga för alla vattenorganismer. Detta gäller i synnerhet zink-, koppar- och de tidigare flitigt använda tennföreningarna. Färgen lossnar när båtens botten tvättas, och det smutsiga vattnet hamnar ofta direkt i strandvattnet eller i jordmånen kring varven eller hemmahamnarna. Ett sätt att minska den miljöbelastning som båtlivet orsakar är inrättandet av båttvättplatser, där vattnet på ett lämpligt sätt leds till en slamavskiljare och ett reningssystem. Inom ramen för HSR rf:s tvättplatsprojekt byggdes en allmän tvättplats för båtbotten på Venetelakka Ramstedts strand i Hirvensalo i Åbo. På tvättplatsen renas tvättvattnet i flera olika steg.

Ett viktigt delområde av projektet var att analysera tvättvattnet för att få klarhet i omfattningen av den belastning som de skadliga ämnena som lossnar i samband med botten tvätt utgör samt för att kunna bedöma kvaliteten på det tvättvattnet som gått genom reningssystemet.

Informationen är viktig när man strävar efter en så miljövänlig varvsverksamhet som möjligt, men också när kostnadsnyttan av olika miljöinvesteringar övervägs. De första båtarna tvättades på den nya tvättplatsen hösten

2014 och samtidigt tog Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy prover på tvättvattnet.

Hösten 2014 togs prover vid två olika tillfällen. En viktig iakttagelse var att det vid botten tvätt är skäl att fästa speciell vikt vid insamlandet av sedimentet, eftersom en stor del av de skadliga ämnena torde vara bundna till det. Kvaliteten på det vatten som gått igenom hela systemet var nästan densamma som på hushållsvatten. Provtagningen fortsätter år 2015, och målet är att detta ska ge en bättre förståelse av vilka reningsskeden som är nödvändiga för att få en tillräckligt ren vattenkvalitet.

Projektet har finansierats av Skyddsfonden för Skärgårdshavet, Åbo Energi, Christian Berner Ab, Sweco Ympäristö Oy och Wavin-Labko Ab.

Näringsflödesprojektet RANE

Näringsflödesprojektet RANE startade i maj 2013. Syftet är att minska belastningen på Östersjön genom att optimera den organiska näringsens kretslopp samt minska gråvattenutsläppen och sjötransporterna av organiskt avfall lokalt i Skärgårdshavet. I praktiken innebär detta nya torrtoaletlösningar och byggande av nya diskplatser.

Inom ramen för projektet förnyades konstruktionerna vid tre utfärdsområden i Skärgårdshavet: Aspö, Stenskär och Helsingholmen. På alla tre platser finns HSR rf:s avfallshanteringsservice, alltså en sopstation, och torrtoaletter. Syftet var att förnya föreningens existerande nätverk av torrtoaletter så att det motsvarar dagens användningsgrad. Toaletterna på alla tre holmarna blev klara under 2014. På Trunsö och Stenskär byggdes dessutom diskplatser under sommaren 2014.

Näringsflödesprojektet RANE avslutades 30.4.2014. Projektet finansierades delvis av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Egentliga Finlands förbund har beviljat bidraget. Andra finansiärer var Pargas stad, Kimitoöns kommun och Håll Skärgården Ren rf.

Marin nedskräpning och dess källor i Nordiska vatten

Håll Skärgården Ren rf deltog i det samnordiska projektet Marin nedskräpning och dess källor i Nordiska vatten som finansierades av Nordiska Ministerrådet. I projektet deltog förutom HSR rf även Håll Sverige Rent, Hold Danmark Rent, Hold Norge Rent och Oslofjordens Friluftsråd (Norge). Syftet med projektet var att noggrannare klargöra skräpets ursprung. HSR rf gjorde en noggrannare analys av skräpet från två monitoreringsstämningar (MARLIN), genom att klassificera skräpet utgående från hållbarhet (durability) och användningsändamål (purpose of use). Resultatet visade att största delen av skräpet var förpackningsplast av engångsnatur.

CHANGE (Changing antifouling practices for leisure boats in the Baltic Sea)

CHANGE är ett mång- och tvärvetenskapligt projekt, som med hjälp av nya metoder syftar till att minska användningen av påväxthämmande färg på båtar i Östersjön. Man vill lyfta fram miljövänliga metoder som ska ersätta de skadliga ämnena. Inom ramen för projektet studerar en stor grupp representanter för olika vetenskapsområden alternativ till de skadliga påväxthämmande färgerna. Bland annat naturvetenskaper, ekonomiska vetenskaper och juridik finns representerade. Projektet har finansierats ur forskningsprogrammet BONUS. Hela projektet leds av SP Technical Research Institute of Sweden i Göteborg.

Håll Skärgården Ren rf valdes i slutet av 2014 till underleverantör i projektet. Föreningen samlar ihop en grupp testpersoner som testar olika slags påväxthämmande metoder på sina båtbottnar. HSR rf samlar in båtfararnas användnings erfarenheter och informerar om dessa under projektets gång. Under den tid projektet pågår kommer HSR rf också att utföra andra uppgifter i anslutning till projektet.

Lägret Äventyret i Skärgården

HSR rf anordnade 4-8.8.2014 ett miljöinriktat seglingsläger i Skärgårdshavet för unga i åldern 10-12 år. Lägret riktade sig till sådana unga som inte annars hade möjlighet att komma ut till sjöss och få segla. Lägeravgiften sattes så lågt att även mindre bemedlade barn och unga skulle ha möjlighet att delta. Lägret fick stöd av Åbo Energi, rotaryklubbar i Meri-Naantali och Raisio-Jokilaakso samt av Inner Wheel Turku Linna. Vissa deltagares hemkommuner eller hemstäder stod för en del av lägeravgiften.

För lägret hyrde HSR rf Segelfartygsstiftelsen i Finlands skonare Helena, som gav lägret en unik inramning. Under det fem dagar långa lägret fick deltagarna mitt under en värmebölja på Skärgårdshavet lära sig om sjöliv. Olika miljöteman behandlades också med hjälp av lekar och uppgifter. Sammanlagt 15 barn eller unga deltog under ledning av yrkeskunniga instruktörer. Två av HSR rf:s anställda deltog också. För fartygets drift svarade befäl från Segelfartygsstiftelsen i Finland.

SNYGG BEACH

Strandstädningsskampanjen Snygg Beach var HSR rf:s storsatsning under våren. Målet för kampanjen var att med talkokrafter städa Finlands havsstränder och samtidigt samla in information om det skräp som hittats. Ett annat

Kampanjen hade också kändisfaddrar, som genom sin egen positiva image stödde kampanjen och gav den ett ansikte utåt samt, var och en i mån av möjlighet, deltog i städtalkon.
Bild: Tommi Autio

mål var att lyfta fram Östersjöns nedskräpningsproblem genom en konkret aktion, dvs. städningen av stränderna. Det kommunikativa målet var att göra det marina skräpet till ett allmänt samtalsämne.

Kampanjen Snygg Beach var en fristående fortsättning på MARLIN. När HSR rf:s personal informerade om MARLINS resultat var det många som tog kontakt och frågade vad man som individ kan göra för att förebygga nedskräpningen. Förfrågningarna gav upphov till idén att bjuda in frivilliga att ta hand om stränderna genom att plocka upp skräpet. Det var enligt uppgift första gången en så omfattande strandstädningssaktion ordnades i Finland. Målgrupperna för Snygg Beach var utöver alla frivilliga enskilda individer även olika föreningar, klubbar, hobbygrupper, företag, enheter, boendeföreningar, båtsällskap, skolelever och studerande, familjer, kompisgrupper och organisationer.

Kampanjområde och tid

Till kampanjområde utsågs hela den finländska havskusten, inklusive Åland. Havskusten valdes till kampanjområde för att resultaten skulle kunna jämföras med resultaten från projektet MARLIN och ge ytterligare information om nedskräpningen av Östersjöns stränder. Med tanke på insamlandet av "skräpdata" utvecklades ett eget klassificerings- och räkningsystem för Snygg Beach, som är enklare än UNEP:s metod.

Som tidpunkt för kampanjen valdes 12–25.5.2014. Våren ansågs vara den bästa tidpunkten för talkoarbete eftersom talkon i Finland av tradition ordnas då. Växtligheten är då ännu inte hög (säkerhet, synlighet, hänsyn till djur) och den stundande sommarsäsongen inspirerar många till att städa upp närliggande stränder. Deltagarna ombads ta hänsyn till fåglarnas häckningstider genom uppmaningar till försiktighet på Snygg Beachs webbsida.

Ekonomi

HSR rf fick ett understöd på 60 000 euro från Ålandsbankens Miljökontobonussystem, som gjorde det möjligt för föreningen att köra igång kampanjen. Utöver detta uppgick tjänster och produkter i form av sponsorstöd till sammanlagt nästan 60 000 euro, vilket gjorde att kampanjen kunde genomföras på ett framgångsrikt sätt.

Talkon

Kampanjmålet var att få med 100 talkoarrangörer och stränder och minst 1 000 frivilliga i kampanjen. I kampanjen medverkade åtminstone 115 talkoarrangörer och talkon ordnades på 110 stränder. En del arrangörer samarbetade med varandra, vilket förklarar att antalet arrangörer var större än antalet stränder. Enligt anmälningsuppgifterna deltog 1 464 personer i kampanjen, men antalet deltagare var förmodligen betydligt fler i verkligheten, eftersom det förekom städtalkon som inte anmäldes till HSR rf. I detta avseende

lyckades föreningen nå kampanjmålen. Kampanjen fick ett gott mottagande och var helt klart på sin plats. Talkon arrangerades av bland annat företag, föreningar, kommuner och enskilda personer. Städgruppernas storlek varierade från masstalkon med 160 personer till små grupper på en eller två personer. Talkon ordnades på många håll längs den finländska kusten, men inte i hela kampanjområdet som även omfattade Åland. Den nordligaste stranden låg i norra Österbotten i Kalajoki, den östligaste i Fredrikshamn, och på Åland ordnades bara ett talko. Flest talkon ordnades i Egentliga Finland och Nyland.

Evenemang

Inom ramen för Snygg Beach ordnades också fyra kringevenemang: Seminariet Skräpprat om marint skräp 29.4 på Finlands miljöcentral i Helsingfors, Snygg Beach Kick Off 12.5 på Sveaborg i Helsingfors, Snygg Beach tackar 28.5 i Aula Café på Aboa Vetus & Ars Nova i Åbo.

I kampanjens namn anordnades även en skräpdykning i Aura å i Åbo, före avslutningsevenemanget på kvällen 28.5. I dykningsevenemanget deltog konstnär **Kristiina Tuura**, som på plats skapade en skräpinstallation av det

bärgade skrotet. Bland alla kampanjdeltagare hölls också en lekfull tävling och vinnarna premierades under kvällsevenemanget i Åbo.

Skräpprapportering

Syftet med talkoarbetet var förutom att städa upp stränderna också att samla in ytterligare information om mängden och typen av upphittat skräp, så att resultaten åtminstone i stora drag skulle kunna jämföras med tidigare utredningar och undersökningar. HSR rf bad talkoteamen rapportera om hur mycket och vilket slags skräp de samlat, antingen på en blankett som kunde skrivas ut på Snygg Beach-webbsidorna eller via en telefonapp som tagits fram för kampanjen. Teamen ombads sända sina rapporter till HSR rf.

Rapporter kom in över 67 stränder. Största delen av det skräp som rapporterades var plast. Plasternas andel, inklusive cigarettfimpar, uppgick till 69 procent av den totala skräpmängden. De näst största kategorierna var papper och kartong, metall, glas och keramik. Andelarna olika material överensstämde långt med resultaten från MARLIN-projektet.

Bild: Elina Kivilä

Sälle

SAELLE SKARGÅRDEN DEN FÖRSTA EMSTÖNDINGEN

RIIKISAARISTO SUSTAINABLE
45
SAELLE SKARGÅRDEN FINN

» HÖSTEN 2014 «

6 REKORD-SOMMAR FÖR DE BLÅGRÖNA ALGERNA

10 SNYGG BEACH - TILLSAMMANS VAR VI STARKA

Kommunikation

Kommunikationen var ett viktigt delområde av kampanjens genomförande. Kampanjen fick sin egen webbsida siistibiitsi.fi på finska och snyggbeach.fi på svenska. För kampanjens räkning beställdes även två kampanjvideor för marknadsföringsändamål. Sociala medier sågs som en mycket viktig kanal för att informera om kampanjen och engagera frivilliga. Snygg Beach fick egna konton på Facebook, Twitter och Instagram. Diskussionen och bilderna kunde följas med hjälp av taggarna #siistibiitsi och #snyggbeach.

SÄLLE-HAMNPROGRAMMET

År 2014 pågick Sälle-hamnprogrammet för femte året. Sälle-hamnprogrammet är ett miljöprogram som HSR rf tog fram för de finländska båthamnarna år 2010. Programmet bygger på föreningens decennier långa erfarenhet av samarbete med båthamnarna. Sälle-hamnprogrammet har som mål att utveckla båthamnarna oavsett deras storlek och att främja rutiner och tankemodeller som beaktar miljön såväl bland hamninnehavare som bland båtfararna själva.

I styrgruppens arbete deltar vid sidan av HSR rf representanter för hamnarna samt experter inom miljöförvaltning, båtliv och säkerhetsfrågor. År 2014 omfattade programmet sammanlagt 42 hamnar, varav 26 fanns längs kusten och 16 i insjösystemen.

INFORMATION

Målet med HSR rf:s informationsverksamhet är att förmedla aktuell och pålitlig information om båtlivets miljöfrågor och föreningens verksamhet till medlemmarna, till andra som rör sig på sjön och till intressentgrupperna, samt att uppmuntra människor att handla på ett hållbart sätt ombord och under utfärder till sjöss. Målet med informationen är också att öka antalet medlemmar och hålla kvar befintliga medlemmar. Föreningens informationsmaterial produceras på finska och svenska, och i vissa fall också på andra språk.

Kanaler för den externa informationen år 2014 var medlemstidningen Sälle (Roope) som utkommer två gånger om året, det elektroniska nyhetsbrevet, webbsidan och Facebooksidan. På webbsidan startades även en blogg. Pressmeddelanden sändes ut till medierna om aktuella frågor. HSR rf publicerade annonser i samarbetspartnern Otavamedias tidningar Vene och Kippari samt i några sommarpublikationer med skärgårdstema. Artiklar sänds också till båtklubbars publikationer. År 2014 producerades en efterlängtd guide för ryska båtfarare i samarbete med ett projekt om friluftskultur i Sydöstra Finland, där aktörerna var rekreationsområdesföreningarna i Södra Karelen och Kymmenedalen.

Den interna informationen sköttes genom månadsrapporter för personalen och styrelsen.

Medlemstidningen Sälle

Tidningen Sälle (Roope på finska) är föreningens medlemsförmån och den postas till alla medlemmar och sponsorer. Innehållet produceras med föreningens egna krafter, utan extern hjälp och den layoutas av reklambyrån Hungry. I tidningen finns inga sålda annonsplatser, utan utrymmet är reserverat för föreningens sponsorer. Tidningen trycks hos Jaakkoo-Taara Oy. Företaget stöder föreningen genom att trycka vårnumret gratis.

Sälles 32-sidiga vårnummer utkommer vecka 17 och det 28-sidiga höstnumret vecka 45. Medlemsfakturan och Sälle-märket sänds ut tillsammans med vårnumret. Färgerna på Sälle-märket för 2014 valdes utgående från en omröstning på Vene 14 Båt-mässan. Till höstnumret bifogades en medlemsenkät. Enkäten kunde även besvaras på HSR rf:s webbsida. Svarstiden sträckte sig in på år 2015.

Sociala medier

I fråga om sociala medier har föreningen en Facebooksida som man använder sig av. I början av år 2014 hade föreningen 1 555 gillare och i slutet av året hade antalet ökat till 2 464 gillare. På Facebook informerade HSR rf aktivt om aktuella frågor och delade även lättare innehåll, såsom bilder från evenemang och på föreningens arbete, intressanta länkar och videor. I regel spenderade föreningen inga pengar på sin synlighet på Facebook, endast i fråga om postningen som gällde julkort betalade föreningen för synligheten.

Besättningen på servicefartygen M/S Roope-Saimaa och M/S Roope skapade också egna Facebooksidor för sina servicefartyg. Dessa sidor fokuserade på avfallshanteringsarbetet och underhållet av utfärdshamnar till havs och på insjöarna.

Evenemang

HSR rf:s verksamhet och projekt presenterades på många seminarier, evenemang och mässor.

De viktigaste evenemangen:

- Mässan Vene 14 Båt i Helsingfors 7-16.2
- Mässan Havet kallar i Åbo 14-16.3.
- Utställningen Kallavesi i Kuopio 4-6.4
- Östersjöstiftelsens jubileumsseminarium i Mariehamn 9.5, där generalsekreteraren deltog i panelen.
- Evenemanget Skärgårdshavet2014 i Åbo 1.6.
- Ruisrock, där HSR rf deltog tillsammans med LokalTapiola 4-6.7.
- Björneborg, Suomi-Areena 18.7, där generalsekreteraren deltog i panelen Itämeren kivat ja kurjat uutiset (Glada och tråkiga nyheter om Östersjön)
- I samband med den av Segelfartygsstiftelsen i Finland anordnade Gangut-regattan på rutten Kotka-Åbo 22-31.7 genomfördes för första gången även en miljötävling, som Segelfartygsstiftelsen och HSR rf gemensamt stod bakom. HSR rf:s generalsekreterare delade ut miljötävlings priser i samband med regattans prisutdelning 2.8.
- Kappseglingen Viaporin Tuoppi i Nyslott 15-16.8.

- Under sommaren anordnade HSR rf en turné under vilken föreningen besökte många hamnar och evenemang.
Följande platser ingick i turnén:
24.6 Picnic on the Beach i Lovisa
25.6 Tillsammans med Skärgårdsteatern på Midgård, Emsalö
1.7 Tillsammans med Skärgårdsteatern på Högsåra
9.7 Hamnen i Nyslott
13.7 Heinävesi, Varistaival kanals 100-årsjubileum
14.7 Gästhamnen i S:t Michel
15.7 Gästhamnen i Puumala kyrkby
16.7 Gästhamnen i Villmanstrand
19.7 Med Salminen Saaristossa-turnén i Åbo
22.7 Tillsammans med Skärgårdsteatern i Porkkala
24.7 Med Salminen Saaristossa-turnén i Hangö
- HSR rf:s årliga hamnseminarium ordnades 21-22.3 i S:t Petersburg. I seminariet deltog 44 personer som arbetar inom hamn-, båt- eller miljöbranschen.
- För föreningens sponsorer hölls ett gemensamt evenemang på Herrankukkaro i Rimito 29.10.

Synlighet i medier

Under år 2014 hade föreningen cirka 120 medieträffar i dagstidningar och tidskrifter. Antalet internetträffar där antingen Håll Skärgården Ren rf eller Pidä Saaristo Siistinä ry nämndes uppgick till cirka 190. Radioträffarna var fyra och tv-träffarna fem. Antalen är riktgivande. Under en del av året hölls också en paus i uppföljningen av de tryckta medierna.

ARBETET MED INTRESSENTGRUPPERNA

HSR rf är med i många nätverk med syftet att förbättra vattenmiljöns tillstånd eller till exempel utveckla hamnverksamheten. Dessutom samarbetar föreningen med båtsällskapen bland annat genom att tala under deras evenemang.

Keep Baltic Tidy

HSR rf är med i ett nätverk tillsammans med Stiftelsen Håll Sverige Rent, Hoia Eesti Merd från Estland, FEE Latvia från Lettland och Keep Saint-Petersburg Tidy från Ryssland. Keep Baltic Tidy är medlem i nätverket Baltic 21 som sorterar under organisationen Council of the Baltic States (CBSS). Sekretariatet för nätverket Keep Baltic Tidy finns växelvis i Sverige och Finland, år 2014 fanns det i Sverige. Nätverkets årliga träff anordnades i Åbo 25.2. Generalsekreteraren och styrelsens ordförande representerade föreningen vid KBT.

Östersjökommunikatörerna

Östersjökommunikatörerna är ett nätverk av kommunikationsproffs som jobbar med Östersjön. I nuläget hör cirka 50 olika instanser till nätverket: forskningsinstitut, statliga myndigheter, privata stiftelser och organisationer, ministerier och förvaltning samt enskilda projekt. Informatören representerar föreningen i nätverket.

Pro Skärgårdshavet

Inom ramen för programmet Pro Skärgårdshavet samarbetar över 100 aktörer från frivilligorganisationer till storföretag

inom sju olika arbetsgrupper för att förbättra kustområdets och vattens tillstånd. Alla som är intresserade av vattens tillstånd i landskapet kan delta. I sin verksamhet följer programmet principerna för enhetlig användning och vård av kustområden (ICZM). Föreningen deltog under 2014 när Pro Skärgårdshavets temagrupp för miljömedvetenhet och miljöfostran samlades.

Segling och Båtsport i Finland rf

Håll Skärgården Ren rf ingick ett samarbetsavtal med Segling och Båtsport i Finland rf 17.5.2013. Samarbetet är fortlöpande och avtalet uppdateras årligen. Syftet med avtalet är att effektivisera organisationernas gemensamma verksamhet, göra arbetsfördelningen tydligare och främja en ändamålsenlig resurs-användning och informationsgång organisationerna emellan. Distriktschefen för Insjöfinland Eeva Taimisto deltar i Segling och Båtsport i Finlands hamnkommittés arbete.

Medborgardelegationen för Finska vikens år

Generalsekreteraren deltog i arbetet som utfördes av den medborgardelegation som inrättades under Finska vikens år. I delegationen medverkade de flesta instanser som påverkar vattenfrågor i Östra Finska viken och arbetet leddes av **Matti Vanhanen**.

Sjöfartsdelegationens sektion för båtliv

Sektionen för båtliv samlar ihop kompetens inom sjöliv och sjösäkerhet. Sektionen är ett samarbetsorgan och diskussionsforum för myndigheter, industri, handel och andra intressentgrupper. Sektionen möjliggör diskussion om allt från båtteknik till utbildning och allmän säkerhet till sjöss. Projektledaren representerar föreningen i sektionen.

Skärgårdshavets Hamnarbetsgrupp

Skärgårdshavets Hamnarbetsgrupp som sammankallades av Sjöbjörnarna hade som mål att klarlägga behoven och möjligheterna till ett intensifierat samarbete mellan Skärgårdshavets båtklubbar och andra båtrelaterade aktörer. Föreningen representerades av generalsekreteraren. Övriga deltagare var Forststyrelsen, Egentliga Finlands förbund och båtklubbarna i området.

HELCOM

Håll Skärgården Ren rf deltog i HELCOMs arbete med att utarbeta en verksamhetsplan för den lokala nedskräpningen av Östersjön. Målet med verksamhetsplanen är att nedskräpningen av Östersjön ska minska avsevärt fram till år 2025. HSR rf har sakkunskap när det gäller nedskräpning av havet, bland annat via projektet MARLIN.

SÄLLE-PRODUKTER

För försäljningen av Sälle-produkterna svarade fortsättningsvis Pinetta-tuote Oy/Design Hill. Produkterna såldes i Design Hills butik i Halikko, i HSR rf:s webbutik, på mässor och evenemang och genom återförsäljare. År 2014 lanserades tre nya Sälleprodukter: en Sälle-butikskasse, ett Sälle-sittunderlag och en Sälle-säl som man själv pysslar ihop.

SPONSORERNA ÅR 2014

Huvudsponsorer

Sponsorer

TACK!

Håll Skärgården Ren rf
Puolalagatan 1
20100 Åbo
tfn. 02 274 5500
salle@pssry.fi

Insjöfinlands regionkontor
Schaumanintie 5
57230 Nyslott
tfn. 015 514 648
roope.jarvisuomi@pssry.fi

www.hallskargardenren.fi